

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Marian Boyer
Titel	Sool
Jaar	1994
Uitvoering	Utrechtse School/Huis ad Werf / Marian Boyer

Copyright (C) 1994 by Marian Boyer

sool

solo
door

Marian Boyer

(Een meisje van ongeveer zestien. Kleding van nu.
Een cd-speler in een eenvoudige installatie. Een tafel
met onduidelijke, maar persoonlijk belangrijk lijkende
rommel (stukjes touw, een priem, strips etc.) Twee of
drie flinke kandelaars. Flinke hoeveelheid snoep, vooral
pakken Chokotoff. Avondschemer van de zomer.)

(zet cd op, breekt pak Chokotoffs open, begint met
snoepen)

Mooi is dit
Het is niet zo -
zo dat ze zich aanstellen
Of iets anders doen dan wat ze eigenlijk willen
Een soort van slap liegen
Nee - precies goed
Of ze weten wat je mooi vindt
En of je bij ze hoort
Dat ene gedeelte - dat ze net nog even wachten
Dat het net iets later dan je denkt
komt
Dat is zo goed
Het is net als dat je zegt
Dit sneeuwt
Dit tikt
Dit valt
Dat kan
Je kan het voor je zien, vermoeden
Maar je kan niet zeggen
Dit loopt op beentjes hiervandaan
Dit snuit zijn neus
Of daar staat je moeder en zij huilt
dat is gewoon -
Dan verraadt je alles
Dan doen ze of je halfgaar bent
Babyfantasie

Wat ook erg is dat is als mensen
een ander na gaan doen
Een neger bijvoorbeeld
Dat zag ik laatst
Het was bij toneel
Dat we daar heen moesten
voor de rassendiscriminatie
Dan deed iemand een neger na
bij het dansen
Met van die slappe benen
Hij ging heel dicht bij die echte neger
Met zo'n domme kroespruik op
En dan keek ie na dat dansen de zaal in
Dan moest je lachen
Dat deed de zaal
Achterlijk zootje
Terwijl - ik heb een film gezien over negers
In Amerika dus want zoiets maken ze hier niet
en die dansten helemaal niet
Die gingen gewoon eten met elkaar
En praten
Het was iets over dat ze geen toekomst hadden
Voor die kinderen enzo
Heel erg
Dan zag je die
Dus die kinderen
In zo'n straat en er was een brandkraan die openstond
en het was warm en de kinderen gingen in die straal
rennen lekker
Dan hoorde je dat gesprek weer
Met die vrouw die moeder
En dan zag je -
Dan wist je dat ze over die kinderen nadacht
Niks dansen
Ja
Je kan wel willen dansen maar je moet het zelf doen

Je doet je ogen dicht en je denkt je heel dicht bij
iemand
En ook de stront is dan dichtbij
Er zijn alleen maar echte dingen

Het is een raar iets
Het innerlijk
Van binnen weet je dat je iets moet doen
Maar soms weet je niet wat
Het innerlijk zegt 'doe iets' of 'denk dit'
En het lichaam reageert
Dan moet je lopen
Dan is het dat je benen hebt van binnen

Weet je waar ik vaak naar toe ga
Naar de dieren
Hier verderop hebben ze een landje
Je hoeft alleen maar bij ze te staan
Dan ga je zo staan heel dichtbij
En dan heel voorzichtig aanraken
Als je hier verder vandaan gaat
Zo de kant van Arnhem uit heb je bossen
Dan moet je heel vroeg gaan
's Nachts het liefst
Dan komen ze
Je ziet ze niet
Maar je hoort hun geluid
Heel dicht in je trommelvliezen
Je hoort hun hoeven als ze rennen
Ze zitten heel dicht in je hoofd
Je wordt vervoerd
Transportloos
Dat doffe snelle van hun, met wolken stof
en dat lichte-lichte van jou in je kop

Ik kijk ook veel films
Je bent dan alleen

In het donker en je bent met die mensen op die film
Die komen heel dicht bij je eigenlijk
veel dichterbij dan in het normale leven
Dat doek wordt een soort huid
Het donker voor je een soort trilhaartjes
En dan jij daar in je stoel
een groot soort plat vel dat alles van dat doek opzuigt
Het is heel raar als je dan bijvoorbeeld weer bij mensen
komt
en je moet iets zeggen maar je wil niks zeggen
Meestal praten ze maar
Wordt alles weer klein
Dingen van 'wat gaan we eten'
Ik denk helemaal niet aan eten
Ik loop en luister
Maak dingen mee
Van binnen
Rustig en toch groot
Maar van buiten niet he
Van buiten ziet het er hetzelfde uit
Hé slome - roepen ze wel eens
Krijg de ziekte schreeuw ik dan terug
Ze moeten je met rust laten
De concentratie niet verliezen

Je hebt wel dat je dingen moet doen
Je wil ze niet
Het moet
Net als tellen als je op de trap loopt
Of met je tanden over elkaar gaan
Maakt niet uit of het pijn doet
Niet eens of het bij jou is of bij een ander
Je kan niet anders
Je wou dat je woorden had
Om te weten wat dat is
Misschien is het wel zo erg soms
Dat je mond niet open kan

Er zijn soms dingen teveel
Je kunt weggaan

Je mag niet op het station hangen
Maar je kan lopen als iemand die een afspraak heeft
Niet aldoor op hetzelfde station
Dat is natuurlijk dom
Dit station van jullie is wel oké
Het werkt doorzichtig
Een soort waaier
En de mensen lopen langs de lijnen van die waaier
Mij interesseert het wie uit die waaier valt
Hoe langzaam of-ie loopt
De molecuul die het transportsysteem verstoort

Het gekke is dat je momenten hebt dat je
zin krijgt om iemand een zetje te geven
Als iemand langs het perron loopt
zo langs de rand
Even hup - en dan doorlopen
Dan loop je zo
vlak bij iemand
En je wil nog dichterbij zijn
Maar ineens denk je 'zal ik'
Het heeft niks met durven te maken
Je moet
Als je alleen bent zoek je mensen op
en als je ertussenin loopt wil je weer weg

Maar nou niet hoor
Nou vind ik het wel oké
Dat je kan praten
Zonder dat er teruggepraat wordt of geschreeuwd
Dat vind ik wel goed van die types hier
Dat ze me dat een paar keer op dit festival laten doen
Je leert er ook weer van
Ik tenminste wel

Misschien wil ik dit wel blijven doen
Het is meer leuk dan moeilijk
en het maakt dat je rustig wordt
Dat je niet aldoor denkt 'godverdomme waarom is het
niet koud of niet warm of waarom ben ik hier en niet
daar'
Dus dat niks klein blijft
Ja
Ik vind het hier mooi
Je kan wel denken
Het is allemaal shit
Maar dat is het niet

Wat ik nog niet verteld heb -
Ik was een keer uitgenodigd
Voor een congres
Toen ik nog op school zat
Jezus
Ik moest naar Rotterdam helemaal
En dat vind ik dus niks Rotterdam
Gelukkig hoefde ik niet op dat station daar - die hal
alleen al
Ik werd opgehaald met de auto
Chauffeur voorin
Ik achterin met een hele zenuwachtige vent
en die kakelde zo oliedom de hele tijd
Zo van: hoeveel kilometer per uur denk je dat een
zwaardvis haalt
Ik bedoel Jezus dat zijn niet eens vragen
Dat is iets voor kauwgomplaatjes

Ik vond er niet veel aan
Ze gingen allemaal bijelkaar zitten
Die professoren dus
In een zaal en microfoons en vieze dingen eten en dan
praten
Dat kan je het best doen aan de zee, praten

Dan gebeurt het
Vergelijkingen maken enzo
Echte vragen stellen
Maar daar niet
Ze zetten iemand neer op een podium
Mijn persoontje dus
en gaan daar naar omhoog kijken terwijl ze luisteren
Ik bedoel dat kan helemaal niet
Ik denk dat je nooit omhoog moet luisteren
Je kan er niet vanuit gaan dat
de gedachte dan recht bij je naar binnen komt
Dus kan je er ook niet vanuit gaan dat je hem frontaal
benadert

Het ging over dat je alles positief kan benaderen
Alle dingen die je overkomen
Dat dat een doel heeft
Dat je stront kan omdraaien en draaien
tot je er wat aan hebt
Tot het zeg maar hemelwater wordt
(Ik weet het niet)
Als ik kwaad ben ben ik kwaad
En als ik woedend ben woedend
Over onrecht
Dat alles zo kapot gaat
De wereld en al die dingen
Hoe de mensen zijn
Dat iedereen op reis gaat
De Amazone bijvoorbeeld
Of skiën
Dat ze daar inmoeten
In die sneeuw vind ik erg
Als je dat tot iets omdraait waar jij zelf wat aan hebt
Wat hebben die Indianen of die bergen daar dan aan
Want daar gaat het dan toch om
Tijdverspilling, positief denken
Het lijkt op Jezus en dat verhaal met die wang

Dat gaat eigenlijk net zo lang door tot hij aan een kruis
gespijkerd wordt

Stom is dat, met dat kruis en dat bloed

Hebben ze het over christelijke waarden

hebben ze het eigenlijk altijd over dood

Het enige pluspuntje is wel

dat die Jezus het nog voor anderen deed

Zij doen het alleen maar voor zichzelf

Ach, ik heb er eerlijk gezegd geen verstand van

Ik hou van -

van fiere dingen

Dat je ruzie kan hebben

Of je het goed wil maken

Kiezen

Dat je dingen voelt

Hier

Ook de rotte dingen

Saai is het

dat het allemaal zo met jezelf te maken heeft

Je gaat zo helemaal in jezelf zitten

Ook als het niet goed gaat

Je komt niet verder dan -

dan dit vel hier en deze hersentjes

Misschien is dat soms wel zo

Dat iets je eigen schuld is en je eigen zogeheten

heiligheid

Maar altijd

Ik kan dat niet geloven

Dat soort dingen had ik het over met die mensen

Ze vroegen of ik nog een keer kwam

Maar ik ga iets niet twee keer uitleggen

Je moet het over echte dingen hebben

Bestaat op open zee het einde van een golf en zo ja,

waar dan

Hoe het met de sterrenstelsels zit

Of er een ander verplaatssysteem bestaat dan door

zwaartekracht, licht, ionen, radio- en röntgenstralen

Als je geluidsgolven kan zien, kan je ze dan ook

pakken

Of engelen bestaan en zo ja, in je hoofd of daarbuiten

En in geval van beide, hoe het dan met hun

transportsysteem staat

Maar dan kijken ze je aan

Of je in een fles op sterk water zit

En bovendien

wat moet ik met een **platenbon**

Weet je wat mooi is

Als je als een wolf kunt lopen

Zo zacht

Of je je voeten in van dat nattige gras zet

Je moet niet te gespannen zijn

maar ook niet te los

Je hebt zeg maar de goeie loop als je je neusvleugels

voelt

(concentreert zich op het spannen van haar
neusvleugels) Zo

Als ze thuis tegen me zeiden

'Kam je haar of doet je veters vast of ga je tanden
poetsen'

dan moet je het spel gewoon meespelen maar intussen

moet je aan gras denken

Of aan wind en droge kiezelstenen

Dan moet je je ogen een beetje dichtknijpen

(doet het) Zo

Je bent er klaar voor, voor de loop

als het droog is achter in je keel

Je kan heel snel bewegen

Of heel langzaam als het moet

Als je het eenmaal kan

kan je overal naar toe

Je past overal tussendoor

Ze zijn meestal te dom en te lomp

om te begrijpen wat je doet
Als je zo bent en iemand zegt iets tegen je
dan zeg je niks terug
Dat kan niet
Je moet proberen alle gewone geluiden weg te denken
op straat
en dan hoor je alleen maar geritsel van mensen die
langs elkaar lopen
Je hoort hoe het onder de stoeptegels toegaat
En het best is als je het zo stil gemaakt hebt in je hoofd
dat je het gesnuif van honden hoort
Als je zo ver bent herken je tussen al die soorten die
hier wonen
die nog wolf is
Hij weet het ook van jou
En als je die ene wolf hebt gevonden
dan kun je van mijlenver roepen naar elkaar
Ik weet het als ze gewond zijn
Door het soort tonen
De pijntonen
Dat weet je gewoon
Het is niks speciaals
Je kan je oren erop trainen
Soms hebben ze pijn van die kettingen die om hun hals
zitten
Een keer had ik er een ontdekt die was gewond
Van binnen
Er zat een hele kleine scherf
en die kroop zo
heel langzaam naar zijn hart
Het was te laat om nog iets te doen
Hij wilde gaan lopen tot hij een plek had gevonden
Een bos
Met stenen
En gras enzo en schaduw
Dat ie lekker kon gaan liggen
Maar hij was vast

Ik dat hek opendoen
Heel zachtjes
Heel erg was het
Overal zweren onder dat metaal
Toen ik hem daar aanraakte
kwam er een heel hoog piepen
Net -
net heel dun ijs dat in je snijdt
Toen-ie los was is hij gaan lopen
Heel mooi
Heel moe maar nog zo'n beetje trots
Schitterend was dat
Ik bedoel als je het over god hebt
Of hoe je dat ook noemt
was hij een soort van god
Dat weet ik zeker
Ik zou hem volgen tot we de plek hadden bereikt
En dan zou ik me omdraaien en daar achterlaten
Dat was de afspraak
Hij wist dat ik hem niet breken zou
Ik vond het wel heel erg jammer
Ik wilde zo graag wachten om te kijken, in verband met
het transportsysteem van de engelen

Komt die kerel naar buiten
Tegelijk met een hele hoop muziek
Die deed erge pijn
Het was dof en al het geluid zat op elkaar gepakt
Dat soort geluid -
of je hartspier wordt gedeukt
Het lawaai ging maar door
Hij pakt een stuk hout
Begint te rammen
Alleen maar rammen
Meestal ben ik snel maar toen dus niet
Ik pak net op tijd mijn priem
Ik strek mijn armen recht naar voren en hij ligt

Ik weet precies wanneer ik
en waar ik het moet doen
Alleen zijn armen
Zaten helemaal onder
Als ze je zo aanraken dat je niks bent
Minder dan niks
Ja - dan moet het
Dan mogen van mij hun armen langzaam afrotten
Hun botten verbrijzelen
Hun tanden afbrokkelen
Dat meen ik echt
Hij lag daar
En die muziek maar doordenderen
Ik kon niet meer bewegen
Niks kon ik meer
Niet weg
Later bij de rechtbank zat ie maar te zeiken
Ik haatte hem
Heel erg
Hij was verschrikkelijk gemeen en
Verschrikkelijk sentimenteel
Sentimenteel is dat je niks voelt
Maar dat wel wil

Nou heb ik wel even trek in iets
Heb je dat ook wel 's
Dat het zo heel serieus is
en dat je dan heel erge trek krijgt in iets

(pakt Chokotoffs en deelt uit)

Het is eigenlijk raar als je zo zit
en je voelt je een beetje op je gemak
dat je denkt
'He lekker'
En dan ineens moet je weer vreselijke dingen denken
Idioot is dat
Hoe dat zit

Dan voelt het zo van binnen
net als een moeras
Ja, ik weet ook niet of dat lekker is of vies
(biedt nog wat Chokotoff aan)
Jij ook eentje
Als ik me zo voel zoals nu he
Zo zitten en alles is goed
Krijg ik opeens zin om te meppen
Dat zei ik tegen die types hier
Dat ik dat soms heb
Gewoon
Dat ik zomaar kwaad wordt
en ik weet niet waarom
Dan wil je -
Is er bijvoorbeeld niet een streep ergens
Een zwarte
Die zegt 'tot hier en verder niet'
Zo'n streep ken ik niet
Heb ik nog nooit gezien
En als hij er is
Van binnen
Wie zet hem en hoe ziet hij er dan uit
En wordt ie ook wel 's verplaatst
(steekt de kaarsen aan)

Ik heb hoeven soms, geen voeten
Ongeduldig zijn ze
Dat ze vonken slaan en nergens willen stoppen
Ze willen niet dat je kleine spieren hebt en
vastgenageld zit
Soms zie ik een glas dat zo kapotknalt in een hand
Cyclonen of een vloedgolf die alles wegvaagt
Een heleboel dooien in een bewegend modderig
massagraf
En ik zweef daarboven en ik zweef en het doet me niks
Je hoofd is al vol
met foto's of de televisie

Je kan niet goed meer lijken zien
Je merkt dat je oog de pijn
niet meer door kan sturen naar je hart
Je weet het niet
Je weet het niet
Het zijn toch meer de dingen uit het echte leven
waar je bang van bent
Bijvoorbeeld de ogen van die man die ik neer moest
steken
Dat de mogelijkheid bestaat dat die ogen
heel dicht bij een ander zijn geweest
Dat er vrouwen bestaan die eerst aardig zijn
en die veranderen in iets dat je koud kan kijken
Dat de mogelijkheid bestaat
dat je verliefd wordt op een skinhead
Dat je die stekeltjes aan wil raken
En die laarzen
Daar die geur van

Het was een keer zo
Bij mij
Een skinhead
Je voelt die stekeltjes en die laarzen
De leren riem
Zijn navel
En die kleine haartjes daaromheen
Hoe het zacht wordt
En weer hard
Dat hij je knijpt
en dat je huid en bloedingen daarop reageren
Dat hij haat heeft
Dat jij haat hebt
Dat die twee haten elkaar ontmoeten
Dat het alle kanten uit kan exploderen
Dat mensen erdoor geraakt kunnen worden
Door die haatscherven
Dat jijzelf zo dicht bij het centrum moet blijven

dat het jou niet treft
Ik wist dat hij mensen had geslagen
Ik moest hem in me opsluiten
Dat is me gelukt
En toen heb ik hem er uit gekotst

Ik ben wel 's bang dat ik hem weer tegenkom
Bang dat hij ruikt dat die honger groter is dan ik
Groter dan hij
Dat zijn haatslingers en mijn haatslingers elkaar vast
willen haken
Dat we klein willen worden bijelkaar
Dat er dan geen engel is die me ziet
Ik moet mezelf beschermen
Niet over honger nadenken
Over echte dingen
Vertrektijden
Transportsystemen
Hoeven in het trommelvlies
De waaivorm
Moleculen die terugkeren naar de vorm

Er zijn genoeg mooie dingen
Zo veel dingen die je nog niet weet
En die je moet begrijpen
En: de dingen van de zwarte streep
Ik wil het
Erachter komen hoe het zit
Dat alles zo naast en door elkaar bestaat
En wat jij daar moet
Daartussen
Of jij die streep kan worden
Of dat dat te zwaar is voor een mens

Komt ook wel 's iemand op het station
en die wil mij bekeren
Naar god enzo

Ik bedoel ze is wel aardig hoor
Maar ze staat altijd zo dicht bij me
Ze zegt 'God neemt alles van mij af, ik stuur het zo
naar boven
en is dat niks voor jou'
Dus die komt er mooi van af
'Jamaar' zegt zij 'daarvoor is hij er'
'Daarvoor is hij er, waarvoor ben ik er dan'
'Om andere mensen van Hem te vertellen'
Nou ja goed
Ik vertel mezelf liever wat goed is en wat fout
Dat is veel en veel zwaarder dan het naar boven sturen
'Jamaar, als je nou leeft zoals je leeft, zou je dan geen
zorgen van je af willen laten nemen'
Ik zeg 'God kan ik me niet permitteren, daarvoor heb ik
het te goed'
Zij weer zo knikken
Maar ik zag dat ze het niet echt begreep
Vergeleken met een heleboel anderen -
Die helemaal niks kunnen en niks hebben
Niet eens lopen en alleen nog kwijlen
Die mogen van mij bidden om verlossing
Ik heb mijn vrijheid en bijna altijd een matras
Moet ik daarboven om nog meer chocola vragen soms
of een hogere uitkering
Daar is hij daarboven toch niet voor
Of hoe je het ook noemt
Daar heb ik altijd moeite mee
Dat zij het er zo makkelijk mee heeft
Ja
Je hebt wel 's zo'n gevoel
Net heimwee
Maar dat je niet weet waarnaar

Soms weet ik nog dingen
Van vroeger
Dat mijn moeder mij met de was laat helpen

Dan mocht ik hem opvouwen
Gingen we zo vouwend naar elkaar toe met een laken
Dan kwam je door dat laken steeds dichterbij en op het
laatst
Zat er alleen maar dat laken tussen jou en je moeder
En dan rook het zo lekker
En was alles zo dichtbij
Dat is maar een paar keer gebeurd
Heel even
Maar ik weet het nog precies
De keren dat ze zo over je heen kwam staan als je in
bed lag
Dan wist je het
Nu hoef ik niet bang te zijn
Dat is het mooiste wat er is
Ze komt over je heen met haar schaduw
en je vergeet alle erge dingen
En je denkt heel simpel
Zo van
Waarom kan het niet zo blijven
Vroeger schreef je in een schrift
Ik ben Mirjam en ik woon in het heelaal
Ik woon op de aarde
Ik woon in Europa
Ik woon in Nederland
Ik woon in Amsterdam
Ik woon op no.10
Ik heb een vader en een moeder
Ik heb een zusje
Ik heb een bed
Ik heb vier poppen
Namen: Victor, Maria, Sara en Boon
Ik heb eigenlijk heel veel

Laatst toen er niemand thuis was
ging ik erheen
Heb ik geprobeerd onder tafel weg te kruipen

Gewoon
Voor de lol
Kijken of je nog past
Maar het stonk er
Iets met kots volgens mij
Ik moest er weg
Kreeg te veel beelden
Te veel handen onder tafel
Was even fantasiebaby
Luieruitslag
Kreeg leugenjeuk
Wilde een granaat horen ontploffen met een duim in
mijn mond
En nog meer kinderachtigs
Je kunt weggaan

Mij lijkt het mooi om beroemd te zijn
U ook?
Ik ook
Niet beroemd beroemd dat je niet meer lopen kan
Maar dat ze weten wie je bent
Ze willen dicht bij je zijn
En jij doet een stapje verder weg
Wat jammer is dat ik nog niet goed weet wat ik kan
Of misschien weet ik het ergens wel
maar bestaat het nog niet
Ach, ik heb nog heel veel tijd dus wie weet
Wat ik niet zou willen is achttien worden
En dat je zo helemaal
Niemand bent
En dat dat dan zo blijft

Weet je
Ik wou dat je kon zeggen
Dat je niet meer zo hoeft te zoeken
Nee - verlangen is het meer
Ja

Dat er als het ware een woord is
dat dat verlangen opheft
Zo van 'hou op'
Ja
Nee -
Een soort zin die voor je staat
Je bij de hand pakt en je meeneemt
Dat soort aanraken
Dat wil ik wel
De dingen daaromheen
Die moet je zelf doen
Ze zijn moeilijk en ze duren lang
Maar heel soms krijg je hulp
Als je bang bent in het donker
Komt er iets of iemand
En die tilt je op
Je bent totaal mobiel
Het engelentransport

(blaast de kaarsen uit)

© 1994 Marian Boyer